

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Ovidiu Moceanu

Spovedania

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MOCEANU, OVIDIU

Spovedania / Ovidiu Moceanu. - București : Tracus Arte, 2017

ISBN 978-606-664-779-3

821.135.1

www.tracusarte.ro

Editura Tracus Arte

București, str. Sava Henția nr. 2, sector 1

© 2017 Tracus Arte

Ovidiu Moceanu

Spovedania

roman cu 30 de ferestre

Ediția a III-a

Tracus Arte

2017

Ovidiu Moceanu (n. 17 februarie 1949, în satul Copru, județul Cluj) este absolvent al Facultății de Filologie din Cluj (1971) și al Facultății de Teologie din Sibiu (2002). Doctor în Filologie (1997). În prezent, profesor universitar la Facultatea de Litere a Universității „Transilvania” din Brașov. În anul 2003, a fost hirotonit preot al acestei universități. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 1990). A debutat în 1983 cu volumul de proză scurtă *O privire spre Ioan*, apărut la Editura Dacia.

A mai publicat:

PROZĂ

Fii binevenit, călătorule, roman, Dacia, Cluj-Napoca, 1986.
Ordinul Bunei Speranțe, roman, Dacia, Cluj-Napoca, 1989;
 Ed. a II-a, Ed. Tracus Arte, 2015. • *Împăratul Iubirii*, nuvele,
 Dacia, Cluj-Napoca, 1994. • *Povestiri cu ușa deschisă*, proză
 scurtă, Aula, 2009. • *Spovedania*, roman, Ed. I, Casa Cărții
 de Știință, Cluj-Napoca, 2012. Ed. a II-a, 2014.

STUDII, ESEURI, INTERVIURI

Experiența lecturii, Aula, Brașov, 1997. • *Visul și împărăția, O teologie a visului*. Cu o prefață de Preot Ioan Bizău, Antim, Cluj, 1998. • *Visul și literatura*, Paralela 45, Pitești, 1999. • *Sensuri fundamentale*, Paralela 45, Pitești, 2001. • *Literatura română veche*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2002. • *Literatura română la începutul secolului al XX-lea (1900-1918)*. *Reviste, curente și direcții literare*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2002. • *Teologie și filologie. Andrei Șaguna vs. Ion Heliade Rădulescu*, Paralela 45, Pitești, 2003. • *Literă și duh*, Paralela 45, Pitești, 2003 (Colecția „Cartea religioasă”); • *Cu Hristos prin Babilon*, Nemira, București, 2004. • *Cuvinte și cărți*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2006. • *Disciplina lecturii*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2010. *Tratatul despre vis*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2012. • *Cronologie literară românească de la începuturi până în anul 2000*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014. • *Sens unic. Interviu*, Ed. Tracus Arte, București, 2016.

I.

Nu am mai fost de mult timp la mănăstire.

Altădată mergeam la fiecare sfârșit de săptămână și rareori trecea o duminică fără să fim acolo, chiar și numai să aprindem o lumânare și să zicem o rugăciune. Când știam că vom merge și că niciun motiv nu ne va împiedica să pornim la drum, săptămâna trecea repede la gândul că ne vom regăsi în atmosfera de rugăciune, liniște și pace, eram mai tari, parcă îngăduiam tuturor mai multe și nu ne mai iritau tot felul de nimicuri. Iar dacă se întâmpla să rămânem acasă, din pricini neașteptate, în zilele următoare o întristare abia deslușită se lăsa în toate, ceva nu părea împlinit și parcă nu mai aveam răbdare până venea încă o duminică să redobândim starea bună de dinainte.

De cele mai multe ori, ne urcam dis-de-dimineață în mașină ca să ajungem la timp la Sfânta Liturghie, apoi, după Liturghie, mai rămâneam o vreme în curtea mănăstirii, undeva pe o bancă, să respirăm aer curat și să menținem senzația de liniște sufletească ori să stăm de vorbă cu oameni pe care îi cunoșteam. După un timp, ne-am dat seama că ne făcusem multe cunoștințe, deși pe foarte puțini îi cunoșteam după nume și despre și mai puțini aflasem câte ceva, de unde vin, cu ce se

ocupă, ce îi aduce mai des pe la mănăstire. Erau zile când poposeau acolo mulți credincioși de peste tot, curioși, vorbăreți și, de îndată ce vedeam foiala lor prin curte, plecam după Sfânta Liturghie și căutam un loc nu departe, la marginea unei păduri, într-o poiană sau pe lângă vreo apă curgătoare din apropiere. N-am profitat decât foarte rar de ospitalitatea fraților din mănăstire, care ne invitau la masă când ne vedeau. Nu mergeam întotdeauna, ca să nu-i mai împovăram cu grija pentru noi și să evităm, astfel, sentimentul de vinovăție. Da, sigur, puteai rămâne în mănăstire și trei zile fără să-ți pui problema hranei și a dormitului, dar niciodată nu ne-am așezat la masă ori n-am dormit acolo decât după îndelungate insistențe, mai ales că venise la trapeză un călugăr mai tânăr, nervos, care trântea farfuriile pe masă în fața ta sau pur și simplu se prefăcea că uită să-ți aducă și ție un al doilea fel de mâncare. Am asistat și la scene penibile, când un alt călugăr se certa cu niște bucureșteni că nu plătiseră masa, deși domnul și doamna fuseseră invitați de stareț. Erau persoane distinse, care nu pentru o masă modestă dintr-o trapeză de mănăstire veniseră, ci din politețe față de stareț sau pentru că prezența la masă făcea parte din atmosfera de rugăciune și participare la viața obștei. Și, la urma urmei, nu ne socoteam vrednici să rămânem sub acoperișul mănăstirii prea mult, ca nu cumva să o confundăm, chiar și pentru o clipă, cu un hotel.

Nu departe de mănăstire începea pădurea, într-un urcuș domol pe coasta muntelui și trebuia să faci doar doi pași ca să ajungi într-o poieniță de

unde contemplai câmpia până dincolo de satele pierdute în depărtare sub o pâclă de praf și ceață străvezie. Dacă număram între bucurii una fără seamăn, era, fără îndoială, tăcerea. Tăceam. În liniștea locurilor, schimbam foarte rar câteva vorbe, de parcă ne-am fi aflat într-o biserică nefiresc de vastă, care ar fi amplificat orice șoaptă. Ne părea o impietate să trângănim, după ce fusesem acolo, în spațiul sfânt al mănăstirii, și ne-am încărcat sufletele cu altfel de stări decât cele obișnuite, față de care trebuia să avem mai multă grijă, ca să nu se risipească prea repede. Savuram tăcerea ca pe o comoară regăsită, departe de balamucul orașului, de zgomotul sutelor și miilor de mașini care treceau pe sub geamurile noastre. Nu avusesem norocul să obținem un apartament într-o zonă mai liniștită a orașului, dar ne bucuram și de acesta, după o așteptare de mai bine de zece ani pe liste care se schimbau mereu de la o lună la alta, după chef și interesele cine știe cărui șef cu astfel de probleme. Puțin câte puțin, în poiana aceea în care ne opream, se ștergeau de pe retină imaginile cu ziduri vechi, înnegrite, prăfuite, ca să facă loc altora, mai proaspete, cu ierburi înalte și flori de munte, cu depărtări misterioase care ne chemau să uităm ultimii ani ai unui secol care părea să nu mai aibă sfârșit.

Visam la asemenea momente. Dar, în ultimul timp, de fiecare dată când ne propuneam să plecăm, se ivea ceva și trebuia să amânăm. Letiția făcea față cu greu valurilor de legi, decrete, dispoziții, hotărâri de guvern care veneau una după

alta, se schimbau de la o zi la alta, se anulau unele pe altele, se contraziceau, se completau, încât bieții funcționari ai Primăriei rămâneau zile întregi să le deslușească, să recalculeze impozite, taxe, contribuții pentru niște cetățeni nervoși, nerăbdători ori numai prost-crescuți. Ei, de acolo de la ghișeu, întruchipau statul, care găsea nenumărate prilejuri să-și bage mâinile în buzunarul omului.

O săptămână așa, apoi alta, încât, la un moment dat, parcă ne obișnuisem cu amânarea, semn că altele deveniră prioritățile și că ale sufletului trecură pe alt loc. Nu mai era parcă timp de plimbări, nu mai era timp de reculegere. Cu fiecare zi, probleme care de care mai presante ne impuneau un anumit program, ca și cum, peste așteptarea noastră, lucra o voință mai puternică, interesată de lucruri total diferite. La început, când o auzeam pe Letiția că zice „Lucrăm și sâmbătă”, știam că iar s-au complicat lucrurile la Primărie și urmează cel puțin două săptămâni de ore suplimentare, uneori chiar și nopți nedormite. Îmi făceam și eu de lucru pe la editură, dar, pentru că aveam un program mai lejer, rămâneam „de serviciu”: copii, mâncare, piață. Când se părea că lucrurile intră într-o albie mai liniștită, altă avalanșă de legi, decrete, hotărâri aduceau pe masa Letiției mormane de dosare, care de care mai urgent de rezolvat.

Mi-am adus aminte de aceste lucruri când am ajuns acasă după operație.

Tumoarea fusese extirpată și așteptam rezultatul analizelor. Era sau nu cancer? Mi-am dat seama din primele momente că la această întrebare

se aștepta răspunsul și că mi se ascundea ceva, deși voiam să cunosc adevărul. Încă nu ne putem exprima, auzeam, trebuie să mai așteptăm, numai analizele pot confirma suspiciunea și, chiar dacă ar fi ceva suspect, azi cu tratament se ajunge la rezultate foarte bune... și altele asemenea, care mă scoteau din răbdări.

Totul se desfășurase fulgerător, de parcă se grăbea cineva să trec prin sala de operație, apoi pe la reanimare, să ajung undeva, fără să știu unde. Gândul că un vânător invizibil, iscusit și necruțător mă avusese cândva în vizor mi-a venit repede și mă vedeam în ipostaza unui animal hăituit, fără să știu cum aş putea să mă apăr, nici măcar de ce a pornit vânătoarea atât de devreme, la nici 40 de ani.

Să zbori, să alergi, să lovești, să rupi lanțurile strânsorilor inefabile din celule care au luat-o razna...

Prin martie, un martie de început de deceniu '90, când mai stăteam încă lipiți de televizor, stupefiați de violențele de la Târgu-Mureș, îngroziți de ceea ce ar putea veni iarăși peste și așa multele neliniști ale noastre, am dat din întâmplare peste o umflătură în coapsa stângă, m-am uitat în treacăt la ea, cine știe?, vreun os moale, cum îi zicea mama, și am continuat să urmăresc emisiunea, fără nicio urmă de îngrijorare. Nu ne puteam dezlipi ochii de imaginile care se derulau prin fața noastră: oameni alergând pe străzi, fum, bătaii, mașini incendiate, vacarm, un om căzut în mijlocul străzii, în care loveau cu bestialitate câțiva inși... Nimeni nu mai văzuse așa ceva vreodată. Lucrurile scăpaseră de

sub control ori nu era decât o altă capcană pentru cei naivi, necunoscători ai istoriei nevăzute, ai manevrelor psihologice de mare anvergură? Cine se afla dincolo de acele imagini violente, ce regizor sadic îi împingea în prim-plan pe acei oameni capabili de crimă? Trebuia să fie cineva care trage sforile, așa cum se întâmplase și în decembrie '89. Apăreau tot mai multe articole în care, puțin câte puțin, se ridica vălul de pe misterioasele evenimente din urmă cu trei-patru luni. Se anunțau dezvăluiri senzaționale, dar adevărul se furișa printre rândurile autorilor și se refugia tot în cabinete misterioase sau după buze închise cu zece lacăte. Nimeni nu era vinovat, nici comandanții care au ordonat împușcarea demonstranților la Timișoara, București ori în alte orașe, nici cei care se aflau în spatele lor, iar așa-zișii teroriști și-au luat zborul peste graniță. Parcă toată lumea ridica din umeri: nu știu, n-am auzit, n-am văzut, pare-se că știe ceva domnul Iliescu... Iar acum iată că regizorii s-au așezat din nou la treabă, mascându-și cu mare abilitate scopurile. Căci e de la sine înțeles că, dacă se iau la bătaie niște oameni pe stradă, oricare ar fi motivul, nu antrenează în nebunia lor un oraș întreg. Ce primejdii mai pluteau încă în aer? De unde atâta ură și neînțelegere? Părea că în decembrie mila lui Dumnezeu s-a revărsat în sufletele oamenilor, doritori să înceapă o viață nouă. Cine a deschis cutia Pandorei și cu ce interese?

Dar răspunsurile nu aparțineau oricui, ci numai celor care, pregătind de mult timp anumite evenimente, stabileau și modul în care urmau să ia sfârșit.

Nici în zilele următoare n-am dat prea mare atenție tumorii. Mă uitam din când în când să văd dacă nu cumva a crescut. Nu mă durea, nu părea să fie o infecție, nici nu creștea. De bună seamă, o umflătură, cum avea mama la mâna dreaptă, se simțea când apăsa, iar mama o avea de nu știu câți ani, deci nu era nicio primejdie.

Au trecut câteva luni.

Fel și fel de evenimente au apărut iarăși, unele mai neașteptate decât altele. Nu aveam timp de ele. Atenția rămânea mereu trează. Sensul lor ne scăpa mereu, ba unele nu păreau să aibă nici un alt sens decât acela să deturneze atenția de la ceea ce ar fi trebuit să preocupe cu adevărat pe toată lumea. Aveam mereu senzația că diferite focuri de artificii acopereau lucrări și scopuri bine fixate, de la care nu se îngăduia nicio abatere. Astfel că vicleniei vieții, care trecea pe nesimțite, i se adăuga, la proporții nebănuite până atunci, viclenia politicii în tranziție, tot mai violentă, într-o încercare disperată de păstrare a unor privilegii sau de câștigare a altora, până când nu se trezește prea multă lume. Decembrie, cu puhoaiile de oameni în piețele publice, părea departe, un vis prea frumos ca să fie adevărat. Cineva era în stare să treacă peste cadavre ca să-și atingă scopul și să nu știe nimeni cine este.

Nu mă îngrijora încă evoluția tumorii. Urmăream totuși dacă e în creștere sau nu, cu gândul că, de îndată ce voi avea timp, mă voi duce la doctor. Nu mă durea, nu părea să crească, nici să se infecteze. De bună seamă, un os moale, repetam,

cum avea mama la mâna dreaptă, se simțea când apăsa, iar mama îl avea de nu știu câți ani și nu s-a întâmplat nimic, deci nici acum nu era nicio primejdie. Voi avea totuși grijă să...

Fereastră 1

O mare fericire, atunci, în acea dimineață de vară. Nu știu de ce mi-a rămas aceea în minte și nu altele dintr-o vreme când toate vin către tine, nu fug, nu se îndepărtează, nu te simți singur. Era toată valea cufundată într-un vis din care se trezea cu greu iar tu te vezi în curte la mătușa, abia ai făcut ochi și nici de mâncare nu-ți trebuia, bucuros că vezi încă o dată soarele. Nici nu-ți mai aduci aminte de ce ai ajuns la dânsa, poate mama o fi zis să aduci ceva, ai și uitat de atâta bucurie câtă aveai în suflet. Toți copiii îți erau prieteni, toate păsările și tot ce mișcă în jurul tău. Nimeni nu se temea de tine și nici tu nu aveai teamă de cineva sau ceva. Frații rămăseseră undeva în urmă, așa încât nu trebuia să le spui și lor, dar, și dacă le-ai fi spus, tot n-ar fi înțeles și nici nu i-ar fi interesat; ba încă te-ar fi crezut țăcănit. O să-i spui poate Susanei care tocmai se apropia; așa o să faci, o să-i spui, fetele au un suflet mai sensibil. Și cum o să-i spui, pur și simplu așa, că te bucuri foarte mult...? Și de ce te bucuri? o să întrebe, iar tu o să te răzgândești cum s-a mai întâmplat și altă dată, când cuvântul nu voia să te asculte, ca și cum ar fi fost nevrednic, părea mult mai puțin decât ceea ce aveai tu în minte

și în suflet. Deasupra Câmpiei cerul de un albastru cețos, lângă drum pârâiașul leneș își vedea de ale lui, un firicel de apă care se aduna din loc în loc să se scalde rațele și găștele.

...o să am grijă să merg la vreun doctor.

Decembrie, cu discursurile înflăcărare din piețele publice, se îndepărta pe zi ce trecea. Probabil adevărul despre ce s-a întâmplat atunci nu avea să fie cunoscut decât peste decenii și decenii, când vreun istoric urma să-și dea doctoratul. Totul devenea un spectacol și mi-am dat seama repede că nu sunt pregătit să urc pe scenă. „Să înființăm un partid”, mi-a zis un fost activist întâlnit întâmplător pe stradă, „să nu stăm deoparte, ca să nu ne-o ia alții înainte”. Altul, un culturnic de altădată, care de multe ori întorcea capul când ne aflam undeva pe la vreo lansare de carte ori vreo expoziție, îmi sugera că se va interpreta dacă nu intru în joc. De cine se va interpreta? Care joc? Al cui joc? „Nu se știe cum vor evolua lucrurile. Mai târziu veți fi întrebat... Ce-ai făcut, domnule X, atunci? De ce n-ai pus umărul la construirea noii societăți?” Nici măcar nu se străduia să-și scuture limbajul de împuțita naftalină în care l-a ținut ani în șir. „N-ai pus umărul”, „veți fi întrebat” și altele ca acestea aveau darul să-ți dea fiori. Le-ai auzit de multe ori, în ședințe interminabile cu politrucii mai spălați decât altădată, dar la fel de periculoși. I-am urmărit pe amândoi câțiva ani: amândoi au eșuat, fiecare în felul lui, după o scurtă perioadă de glorie parlamentară (căci au ajuns și în Parlament),